Gemeente: 'Geweldsdreiging om komst vluchtelingen was voorstelbaar'

Critici heimelijk onderzocht

Onderzoekers hebben in het geheim gekeken of inwoners van Westland er extreemrechtse ideeën op nahouden. Het gaat om mensen die zich op sociale media openlijk uitspraken tegen de komst van vluchtelingen.

Theresia Schouten
Westland/Delft

Ook inwoners van Delft, Rijswijk en Midden-Delfland lagen onder de loep, zo blijkt uit vertrouwelijke documenten. Het onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van de gemeente Delft, met medeweten van de burgemeesters van Westland, Rijswijk en Midden-Delfland.

Een concrete aanleiding om een onderzoek naar de 'manifestatie en mogelijke dreiging van extreemrechts' te doen was er eigenlijk niet, staat in de door het AD opgevraagde papieren. Toch waren de burgemeesters van de vier gemeenten er drie jaar geleden van overtuigd dat ze misschien iets over het hoofd zouden zien. Want een 'geweldsdreiging vanuit de rechts-extremistische scene' was volgens de gemeente Delft 'voorstelbaar'.

Op initiatief van de Delftse burgemeester Marja van Bijsterveldt werd daarom een onderzoeksbureau ingeschakeld dat wel wilde uitzoeken of de zorgen van de vier burgemeesters terecht waren. Met 20.000 euro subsidie van de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV) gingen de onderzoekers van onderzoeksbureau NTA in de vier gemeenten online en offline op zoek naar uitingen die voor 'maatschappelijke onrust en polarisatie' zorgen.

Ze zochten samen met een ambtenaar via sociale media naar berichten van inwoners die ze als extreemrechts zagen. Waar dat kon ging een zogenoemde veldwerker van het onderzoeksteam 'in gesprek met potentiële doelwitten en andere factoren, die op enigerlei wijze betrokken zijn bij extreemrechts en rechts-extremisme' in de vier gemeenten. Maar de veldwerker zou niet altijd vooraf tegen deze mensen zeggen dat ze deel uitmaakten van haar onderzoek, staat in de documenten. Het is dus onduidelijk of inwoners van de vier gemeenten zonder dat ze het wisten zijn onderzocht.

Strafbare feiten

Mochten de onderzoekers strafbare feiten tegenkomen, dan werden die wel gemeld aan 'bevoegde instanties', spraken ze met de gemeenten af. De onderzoekers kwamen online en offline uitingen tegen die ze onder het kopje extreemrechts schaarden, schrijft de gemeente Delft in één van de documenten. Die 'sentimenten zijn voornamelijk gericht tegen/op mensen met een migratieachtergrond, moskeeën en moslims en vluchtelingen en asielzoekerscentra'. Maar ze ontdekten tijdens het onderzoek niets dat erop zou wijzen dat er door deze inwoners geweld zou worden gebruikt.

Ook in de andere gemeenten vonden de onderzoekers niets alarmerends, meldden woordvoerders van Rijswijk, Westland en Midden-Delfland eerder. Toch willen politici in Westland, maar ook in Rijswijk en Midden-Delfland, dat hun burgemeesters tekst en uitleg geven over het onderzoek.

In Westland en Midden-Delfland willen partijen inzage in het NTA-rapport, omdat ze tot vorige week niet eens wisten dat hun burgemeesters het onderzoek hadden laten uitvoeren. De zaak kwam pas aan het licht toen ze hoorden dat de Autoriteit Persoonsgegevens wilde controleren of de gemeente Delft, die namens de vier gemeenten opdracht gaf voor het onderzoek, de wet niet heeft overtreden.

Het zit partijen in Westland (D66, Forum voor Democratie en Westland Verstandig) en Midden-Delfland (Mijn Partij) dwars dat ze onmogelijk kunnen controleren of hun burgemeesters hun boekje niet te buiten zijn gegaan door zonder aanleiding en zonder dat inwoners het zelf wisten onderzoek naar hen te laten doen. „Ik vind het zeer kwalijk. Dit lijkt op vissen naar iets dat er niet is", zei Ed Roeling, fractievoorzitter van Mijn Partij eerder al.

Maar mogelijk wordt het voor al die bezorgde politici lastig om het rapport met bevindingen over de vier gemeenten in te kunnen zien. Burgemeester Van Bijsterveldt kreeg van de drie andere burgemeesters toestemming om het rapport door haar gemeenteraad geheim te laten verklaren.

Op vragen over het onderzoek geeft Van Bijsterveldt een dezer dagen antwoord, meldt haar woordvoerder.

▲ In Steenbergen waren de reacties in 2015 fel, toen de gemeente buurtbewoners vroeg hoe ze over asielopvang denken. Ook op sociale media roeren critici zich nadrukkelijk en dat baart zorgen.
ARCHIEFFOTO'S

> **Het lijkt op vissen naar iets dat er niet is**
> – Ed Roeling